

www.nfunorge.org
Adresse: Postboks 8954, Youngstorget
0028 Oslo
E-post: post@nfunorge.org
Telefon: 22 39 60 50
Telefaks: 22 39 60 60
www.nfunorge.org

Norsk Forbund for
Utviklingshemmede

Kunnskapsdepartementet

Oslo, 22.06.2015

Høring – NOU 2015:2 – Å høre til – virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø

Vi viser til høringsbrev av 19.03.2015 og takk for muligheten til å komme med innspill til utvalgets innstilling.

Norsk Forbund for Utviklingshemmede (NFU) er en menneskerettighetsorganisasjon som både arbeider for full deltakelse og likeverd, og mot diskriminering. NFU skal ivareta interessene til mennesker med utviklingshemning og deres familier ovenfor sentrale, regionale og lokale myndigheter. NFU har 8000 medlemmer.

Vi har noen merknader knyttet til følgende punkter:

- Bruk av segregerende tiltak og nedsatt funksjonsevne
- Forslag til ny klageordning
- Forslaget om å flytte ressurser fra Statped til PPT

Merknader til kapittel 13 – bruk av segregerende tiltak

Vi deler utvalgets bekymring rundt den økende bruken av segregerende tiltak i skolen. Vi ser at det dessverre blir vanligere og vanligere å plassere elever med

nedsatt funksjonsevne utenfor klassefellesskapet. Vi får også mange henvendelser fra foreldre som forteller at de prøver å si til skolen og støttesystemene at de vil at så mye som mulig at undervisningen skal foregå i klasserommet, uten at de blir hørt. Argumentasjonen som blir brukt er at det er bedre for elevene at de blir plassert i små grupper, selv om man vet lite om hvordan dette påvirker eleven, og også hvordan det at noen blir tatt ut av klassefellesskapet påvirker de andre elevene i klassens syn på de elevene som blir tatt ut. Vi ser også med bekymring på at stadig flere elever blir tatt ut av klassefellesskapet uten at dette har en god faglig begrunnelse i sakkyndig vurdering og enkeltvedtak.

Nedsatt funksjonsevne

Vi er enig i utvalgets vurdering om at det trengs mer kunnskap om krenkelser, mobbing, trakassering og mobbing knyttet til nedsatt funksjonsevne. Vi ser imidlertid med bekymring på at det er foreslått at Statped alene skal ta dette ansvaret i sitt FoU-arbeid, særlig sett i sammenheng med utvalgets forslag til å bygge ned Statped jf punkt. 17.4. Vi mener kunnskap om dette området er en svært viktig forutsetning for å kunne ivareta retten til opplæring og et god psykososialt miljø på skolen for elever med nedsatt funksjonsevne. Dette bør derfor også undersøkes av andre enn Statped.

Merknader til kapittel 16

Vi er enige i utvalgets vurdering om at dagens klageordning bør endres, og mener det er positivt at man foreslår at Barneombudet skal være førsteinstans og at dette skal være et lavterskeltilbud. Vi vet av erfaring at mange ikke klager fordi dette blir for krevende i en ellers hektisk hverdag. Vi vil imidlertid påpeke at det er viktig at ombudet får tilstrekkelig ressurser til å håndtere en slik rolle. Erfaringsvis har andre ombud svært lang saksbehandlingstid¹, og det vil være svært kritisk i en sak om en elevs rett til et godt psykososialt miljø.

Det er også viktig at fylkesmannen fortsette sitt tilsynsarbeid, og at det påpekes at fylkesmannen bør få flere ressurser til å gjennomføre flere hendelsesbaserte tilsyn. Det er uholdbart at foreldre og eleven opplever at de må klage flere ganger før fylkesmannen kan prioritere tilsyn.

¹ LDO har en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 283 dager i 2014

http://www.ldo.no/globalassets/brosjyrer-handboker-rapporter/rapporter_analyser/arsmeldinger/2014-arsmelding_ldo_web.pdf

Vi vil også bemerke at det vil være nødvendig med et tett samarbeid mellom de ulike instansene. I mange av sakene vi bistår i, er det uklare skillelinjer mellom retten til et godt opplæringstilbud som er i tråd med opplæringsloven og retten til et godt psykososialt miljø. Mange av disse problemstilling grenser også opp mot diskriminering. Det vil være viktig at det er åpning for å sende saker mellom klageorgan dersom den som har mottatt saken ikke mener de er rett instans.

Videre mener vi at det er svært positivt at det foreslås at både Barneombudet som førsteinstans og fylkesmannen kan ilegge sanksjoner. Vi tror dessverre at det er dette som må til i mange tilfeller for å sikre regelletterlevelse.

Merknader til kapittel 17

17.4 PP-tjenestens mandat – en del av skoleeiers støttesystem

Vi er enig i utvalgets vurderinger om at PPT må få mer ressurser slik at de kan jobbe mer systemrettet. Vi er imidlertid svært uenige i at dette må løses ved at det skal tas ressurser fra Statped. Statped er et kompetanseorgan for PPT og skoleeier. Statped sitter på spisskompetanse som er avgjørende for at elever med særskilte vansker skal få et godt opplæringstilbud. Dette er rettet mot seks fagområder man anser særlig sårbare for manglende kompetanse i kommunene. Vi opplever daglig å få henvendelser fra foreldre som mener at deres barn ikke får nødvendig oppfølging og veiledning fra PPT. Dette har sammenheng med at utviklingshemning er en sjelden diagnose som ikke mange i PPT har kunnskap om. Man kan heller ikke forvente at hver enkelt ansatt i PPT skal besitte slik kompetanse. Man kan imidlertid forvente at PPT henviser eleven videre til spisskompetansen, og at Statped har nødvendig kompetanse og ressurser til dette. Dette har Statped nå også begynt å opparbeide seg gjennom programmet «Vi sprenger grenser». Dersom stillinger fra Statped skal fordeles til PPT vil dette innebære at opparbeidet spisskompetanse vannes ut. Det vil også innebære at Statped vil være dårligere rustet til å ta imot henvisninger fra PPT der de likevel ser at de mangler kompetanse til å veilede elev og skole. Tatt i betraktning de utfordringene utvalget har pekt på i forhold til segregerte tiltak og manglende kunnskap om nedsatt funksjonsevne og mobbing, mener vi dette forslaget er lite begrunnet. Vi ser behovet for at PPT jobber mer systemrettet og er en aktør som kan arbeide sammen med skoleeier for et godt psykososialt miljø, vi mener imidlertid at det blir feil å ta stillinger fra Statped som skal ivareta en allerede sårbar gruppe elever for å oppnå dette. Statped er en svært viktig aktør for at disse elevene skal få oppfylt retten til et godt psykososialt miljø.

Videre vil vi bemerke at selv om det kan synes som Statped etter utvalgets syn blir brukt noe tilfeldig i forskjellige kommuner er ikke dette argument for å bygge ned Statped, det er heller et signal om at man må se på i hvilken grad kommuner og fylkeskommuner er villige til å innhente spisskompetanse til de elevene som trenger det. Vi får henvendelser fra foreldre som opplever at PPT og skoleeier er lite villige til å innrømme egen manglende kompetanse og dermed heller ikke vil innhente kompetanse fra Statped. Dette er et alvorlig problem for de elevene dette gjelder, og påvirker hele deres skolemiljø. Dette problemet vil ikke løses ved at man overfører 300 stillinger fra Statped til PPT. Vi ser også at det har vært krevende for Statped som organisasjon å være i en omstillingsprosess, og at dette har gått utover deres mulighet til å levere tjenester. Vi er derfor bekymret for hva en ny gjennomgang og eventuell omorganisering vil innebære for de elevene som trenger bistand.

Med vennlig hilsen,

Hedvig Ekberg (sign)
assisterende generalsekretær

KristineVierli (sign)
juridisk rådgiver